

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุมในสถานศึกษา¹

จุฬารัตน์ เทพวรชัย²

จากการค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุมในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาที่มา ความหมายและความจำเป็นในสิทธิและเสรีภาพของการชุมนุมในสถานศึกษา และสิทธิและเสรีภาพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมในสถานศึกษา ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจว่าการชุมนุมในสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษานั้นเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มีกฎหมายบัญญัติรองรับเอาไว้ทั้งในกฎหมายระหว่างประเทศ อาทิ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ความเห็นทั่วไป ฉบับที่ 37 (2020) เรื่อง สิทธิในการชุมนุมโดยสงบ (ข้อ 21) (General comment No. 37 (2020) on the right of peaceful assembly (article 21)) และ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) และรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบนั้นเป็นเสรีภาพที่เป็นการประกอบกันขึ้นมาจากเสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการพิมพ์ เสรีภาพในการเดินทาง เสรีภาพในการเลือกตั้ง เพื่อที่จะส่งเสียงเรียกร้อง ข้อคิดเห็น หรือแสดงจุดยืน ด้วยวิธีการที่ไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายของกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งต่อผู้มีอำนาจซึ่งเป็นหลักการที่เป็นที่ยอมรับในระบอบเสรีประชาธิปไตยที่ทุกคนมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้น รัฐในฐานะผู้ได้รับมอบอำนาจจากประชาชนในการปกครองประเทศย่อมต้องให้ความคุ้มครองและรับรองเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การชุมนุมในสถานศึกษาซึ่งเป็นการชุมนุมในที่สาธารณะอย่างหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นเช่นเดียวกัน ดังนั้นการจำกัดขอบเขตเสรีภาพในการชุมนุมจึงสามารถมีขึ้นได้ แต่ทั้งนี้การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมไม่ว่าในกรณีใดๆ ต้องกระทำอย่างจำกัด และกำหนดข้อจำกัดอย่างชอบธรรมและเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน เพราะโดยปกติของการชุมนุมก็เพื่อแสดงออกทางความคิดซึ่งอาจมีผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย อีกทั้งวิธีการชุมนุมก็มีหลายรูปแบบ ดังนั้น ในการชุมนุมแต่ละครั้งย่อมอาจทำให้เกิดความวุ่นวาย หรือกระทบกับสิทธิของบุคคลอื่นหรือแม้แต่เกิดความรุนแรงทั้งจากผู้ร่วมชุมนุมเอง บุคคลภายนอกหรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ดังนั้นการจำกัดเสรีภาพ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพการชุมนุมในสถานศึกษา โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ศุภพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประทีป ธนินทร และ รองศาสตราจารย์จรล เล็งวิทยา

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในการชุมนุมไม่ใช่จะไม่สามารถกระทำได้ หากแต่ต้องพิจารณาอย่างเหมาะสม และมีหลักเกณฑ์การใช้ อำนาจนั้นอย่างชัดเจน เพื่อชั่งน้ำหนักระหว่างเสรีภาพในการชุมนุมกับสิทธิและเสรีภาพอื่นๆ ซึ่งหลักเกณฑ์ ในการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม อาทิ หลักเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติ (national security) หลัก เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมหรือบ้านเมือง (public order) หลักเพื่อความปลอดภัยของสาธารณชน (public safety) หลักเพื่อปกป้องสาธารณสุขและศีลธรรมอันดีของประชาชน (protection of health and morals) และหลักเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น (protection fundamental rights and freedoms)

ในเรื่องของการลงโทษนักเรียน นักศึกษาที่ชุมนุมโดยขัดกับกฎหมาย หรือระเบียบ ข้อบังคับของ สถานศึกษาที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นไปตามหลักสากลระหว่างประเทศ กล่าวคือ ผู้บริหาร สถานศึกษาควรกำหนดว่าพฤติกรรมใดในการชุมนุมที่ถือว่าเป็นการชุมนุมโดยไม่สงบ และพฤติกรรมใดที่ ห้ามกระทำในระหว่างการชุมนุม อาทิ ต้องไม่มีการใช้อาวุธ ไม่เป็นการชุมนุมที่ขัดขวางการเรียนการสอน เป็นต้น หากแต่ไม่ควรกำหนดถึงขนาดจำกัดเนื้อหาของการชุมนุม เพราะการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนั้นไม่ควรจะถูกจำกัดได้ โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษาคือผู้ที่จะต้องออกไปอยู่ในสังคม เรื่องการเมืองทุก เรื่องคือเรื่องที่จะกระทบกับชีวิตของนักเรียน นักศึกษาทั้งสิ้น แม้แต่การแต่งกาย ทรงผม ก็ควรเปิดโอกาสให้ ได้รับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านการชุมนุมได้เช่นกัน

เมื่อการออกกฎระเบียบดังกล่าวของสถานศึกษานั้นชอบด้วยกฎหมายและหลักการสากลระหว่าง ประเทศแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาย่อมที่จะกำหนดบทลงโทษได้ครบเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมาย กล่าวคือ สถานศึกษาสามารถลงโทษได้เพียง 4 สถานเท่านั้น กล่าวคือ การลงโทษด้วยการว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์ บน ตัดคะแนนความประพฤติ และทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยต้องเป็นการลงโทษไล่จากเบา ไปหนักต้อง และไม่มีการลงโทษที่ใช้วิธีการรุนแรง กลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ ด้วยความ พยาบาท นอกจากนี้การลงโทษต้องคำนึงถึงอายุของนักเรียน นักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติกรรม ประกอบการลงโทษด้วย เพราะการลงโทษนักเรียน นักศึกษามีเจตนาที่จะแก้ไขนิสัยและความประพฤติไม่ดี โดยต้องการให้นักเรียน นักศึกษารู้สำนึกในความผิดและกลับประพฤติตนในทางที่ดี ดังนั้นหากระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา ไม่เป็นไปตามกฎหมายและหลักการสากลระหว่างประเทศแล้ว นักเรียน นักศึกษา ที่ชุมนุมโดยสงบก็จะไม่รู้สึกรู้ว่าการลงโทษนั้นเหมาะสม และจะเกิดการต่อต้านขึ้นไปอีก

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ากฎหมายเกี่ยวกับการชุมนุมในสถานศึกษาของประเทศไทยนั้นยังไม่ ชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายกรณี ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดในการชุมนุมในสถานศึกษาของ นักเรียน นักศึกษา

เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบนั้น ต่างเป็นที่ยุติในระดับสากลแล้วว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่นานา ประเทศยอมรับ รวมถึงประเทศไทยด้วยเช่นกัน ดังนั้นเสรีภาพในการชุมนุมในสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษาก็ย่อมสามารถทำได้เท่าที่ไม่กระทบซึ่งสิทธิ เสรีภาพของบุคคลอื่น และต้องไม่เป็นการขัดต่อ กฎหมายอื่นๆ เช่น กฎหมายอาญา หรือความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ ทั้งจากการพิจารณาตามรัฐธรรมนูญไทย

กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายในต่างประเทศ แต่จากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 3 (4) ได้ยกเว้นการบังคับใช้กับการชุมนุมในสถานศึกษา ก่อให้เกิดปัญหาในการตีความว่าไม่บังคับใช้นี้มีผลเป็นอย่างไร แม้จะมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ศร. 04277/885 ที่ขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาให้อนุญาตให้มีการชุมนุมในสถานศึกษาได้ แต่หนังสือดังกล่าวไม่มีผลบังคับเป็นกฎหมาย แต่เสมือนกับการขอความร่วมมือเท่านั้น จึงทำให้เกิดปัญหาการตีความถึงเสรีภาพการชุมนุมในสถานศึกษาอยู่ดี ดังนั้น เพื่อแก้ไขความเข้าใจผิด หรือปัญหาในการตีความที่ไม่เป็นไปตามหลักรัฐธรรมนูญและหลักการสากลจึงควรที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าการชุมนุมในสถานศึกษาสามารถกระทำได้ตามรัฐธรรมนูญไทย

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาในการกำหนดข้อจำกัดในการชุมนุมในสถานศึกษา

เนื่องจากเสรีภาพในการชุมนุมนั้นไม่ใช่เสรีภาพโดยสมบูรณ์ ดังนั้นรัฐจึงสามารถที่จะออกกฎหมายเพื่อจำกัด หรือกำหนดขอบเขตการใช้เสรีภาพดังกล่าวได้ แต่การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวนี้อำนาจจำเป็นต้องมีฐานอ้างอิงตามกฎหมายและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นจึงควรศึกษาถึงกรอบในการที่รัฐจะสามารถจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมตามหลักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ได้กำหนดกรอบให้ประเทศภาคีสมาชิกนำไปปฏิบัติเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดหลักกฎหมายระหว่างประเทศและเป็นการให้หลักประกันและเคารพซึ่งเสรีภาพของประชาชนด้วยเช่นกัน แต่จากการศึกษาพบว่ามีหลายสถานศึกษาที่กำหนดระเบียบการชุมนุมในสถานศึกษาไว้อย่างจำกัดและไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศและตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาการลงโทษนักเรียน นักศึกษาหากกระทำความผิดขอบเขตการชุมนุมในสถานศึกษา เมื่อผู้ชุมนุมในสถานศึกษาที่เป็นนักเรียน นักศึกษาได้กระทำการนอกขอบเขตในการชุมนุมอย่างสงบและปราศจากอาวุธ หรือเกินกว่าที่ควรจะเป็น ในกรณีดังกล่าวจะมีมาตรการในการดำเนินการอย่างไร ทั้งนี้ในการลงโทษนักเรียน นักศึกษาควรเป็นการดำเนินการที่ได้สัดส่วนและเหมาะสม อีกทั้งต้องกระทำโดยมีเจตนาที่จะแก้ไขนิสัยและความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิดและกลับประพฤติตนในทางที่ดี โดยต้องไม่เป็นการลงโทษที่รุนแรง กลั่นแกล้ง ลงโทษด้วยความโกรธหรือความพยาบาทตามที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดไว้ และควรดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก รวมทั้ง ความเห็นทั่วไป ฉบับที่ 8 (2006) เรื่อง สิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการลงโทษทางร่างกายและรูปแบบการลงโทษที่โหดร้ายหรือที่ย่ำยศักดิ์ศรี (GENERAL COMMENT No. 8 (2006) The right of the child to protection from corporal punishment and other cruel or degrading forms of punishment) แต่จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อนักเรียน นักศึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมโดยสงบในสถานศึกษา กลับถูกครูในโรงเรียนใช้ถ้อยคำรุนแรงต่อว่านักเรียนที่เข้าร่วมชุมนุม นอกจากนี้มีกรณีที่มีการใช้กำลังกับนักเรียน เช่น การดบโทรศัพท์ของนักเรียน การตีเมื่อนักเรียนที่ซุกสามนิ้ว หรือการนำใบขาของนักเรียนไปผูกคอตนักเรียน หรือแม้แต่การพุดคุกคาม รวมถึงให้ลาออกจากโรงเรียน

จากการศึกษาได้พบปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาความไม่ชัดเจนของข้อกำหนดในการชุมนุมในสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา

สำหรับปัญหานี้ผู้ศึกษาเห็นว่าควรที่จะมีการเพิ่มมาตราในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เป็นมาตรา 3/1 ว่า “การชุมนุมในสถานศึกษานั้นสามารถกระทำได้เท่าที่ไม่ขัดต่อระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษานั้น ทั้งนี้ ระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษาต้องไม่เป็นการสร้างภาระในการชุมนุมโดยสงบของนักเรียน นักศึกษาเกินสมควร และต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเห็นแก่กัน” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าการชุมนุมในสถานศึกษานั้นสามารถที่จะเกิดขึ้นได้ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดรับรองเสรีภาพนี้ และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสากล ในการที่รัฐจะไม่กำหนดบทกฎหมายที่เป็นภาระเกินสมควร และไม่เกินกว่าหลักความได้สัดส่วน

2. ปัญหาในการกำหนดข้อจำกัดในการชุมนุมในสถานศึกษา

ผู้ศึกษาเห็นควรเสนอแนะให้มีการวางเงื่อนไขจำกัดเสรีภาพในการชุมนุม สถานศึกษาโดยยึดหลักดังนี้

(1) มีฐานทางกฎหมายรองรับ (conformity with the law) ซึ่งกฎหมายนี้ต้องสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย

(2) สอดคล้องกับหลักความจำเป็นและหลักความได้สัดส่วน ภายใต้บริบทของสังคมประชาธิปไตย หลักนิติรัฐ พหุนิยมทางการเมืองและ สิทธิมนุษยชน (necessary and proportionate in the context of a society based on democracy, the rule of law, political pluralism and human rights)

(3) เป็นไปเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน พิทักษ์ระบบสาธารณสุข หรือปกป้องสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

ในส่วน of สถานศึกษา เนื้อหาการชุมนุม รวมทั้ง หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและหน้าที่ของผู้ชุมนุมนั้น ผู้ศึกษาเสนอแนะให้เทียบเคียงจากพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ดังนี้

2.1 สถานที่ชุมนุม

ผู้ชุมนุมต้องดำเนินการแจ้งการใช้สถานที่กับทางสถานศึกษา ก่อนเริ่มการชุมนุม ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงล่วงหน้า ตามเกณฑ์ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เพื่อให้สถานศึกษาสามารถเตรียมสถานที่และประสานงานให้มีการอำนวยความสะดวกได้อย่างเหมาะสม

สถานศึกษาพึงอนุญาตให้ใช้สถานที่ตามหลักความได้สัดส่วน และอนุญาตให้ใช้สถานที่ที่ทำให้ผู้ชุมนุมสามารถส่งข้อความไปสู่ผู้รับสารได้ (within sight and sound of the assemblies against which they are directed)

สถานศึกษาควรตระหนักว่า ผู้ชุมนุมสามารถเลือกเวลา สถานที่และรูปแบบการชุมนุมได้ ปัจจัยเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญของการใช้เสรีภาพในการชุมนุม การย้ายสถานที่ชุมนุมไปยังสถานที่ที่ไม่มีคนพลุกพล่านหรือปราศจากความสำคัญทางสัญลักษณ์เป็นการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมที่สถานศึกษาพึงหลีกเลี่ยง

สถานศึกษาควรแจ้งให้ผู้ชุมนุมรักษาความสะอาดและเคารพต่อสิทธิของผู้อื่นที่ใช้พื้นที่สถานศึกษานั้นตามปกติด้วย

สถานศึกษาควรจัดทางสัญจร การจราจรและระบบการจราจรให้สอดคล้องกับการชุมนุมที่เกิดขึ้น สถานศึกษาพึงอำนวยความสะดวกให้กับทั้งฝ่ายผู้ชุมนุม ผู้คัดค้าน ผู้ได้รับหรืออาจจะได้รับผลกระทบจากการชุมนุม และประชาชนที่อยู่รอบสถานที่ชุมนุม

2.2 เนื้อหาการชุมนุม

สถานศึกษาพึงระแวดระวังจากการวางข้อจำกัดเกี่ยวกับเนื้อหาของการชุมนุม เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการชุมนุมนั้นเรียกร้องให้ใช้ความรุนแรง ใช้วาจาหรือการสร้างความเกลียดชัง (hate speech) หรือนำไปสู่การเช่นฆ่า

สถานศึกษาพึงระมัดระวังการแสดงออกทางการเมือง (political speech) ควรได้รับการคุ้มครองตามหลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในระดับที่สูงกว่ากรณีทั่วไป เป็นปกติวิสัยที่การชุมนุมประท้วงจะย่อมมีคำที่ขู่ข่มและทำร้ายผู้มีอำนาจ

2.3 หน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและหน้าที่ของผู้ชุมนุม

สถานศึกษาควรมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิภาวะเป็นผู้ดูแลการชุมนุม ทั้งนี้สถานศึกษาอาจพิจารณากำหนดหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้เข้าร่วมการชุมนุมตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 โดยอนุโลม

3. ปัญหาการลงโทษนักเรียน และนักศึกษาหากกระทำความผิดในการชุมนุมในสถานศึกษา

3.1 ปัญหาเรื่องความชัดเจนของการกำหนดว่าความประพฤติใดที่จะถือเป็นการประพฤติผิดวินัยของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการชุมนุมในสถานศึกษา

ผู้ศึกษาเห็นควรเสนอแนะให้ทางกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้กำกับดูแลสถานศึกษาควรกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการจัดการชุมนุมในสถานศึกษาขึ้นมาให้ชัดเจน เพียงพอที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบถึงหลักเกณฑ์ที่จะพอไปวางเป็นระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษาได้ ซึ่งหลักเกณฑ์ในการจัดการชุมนุมในสถานศึกษาสามารถพิจารณาจากพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ประกอบการพิจารณาได้ แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรกำหนดให้ยุ่งยากหรือซับซ้อนไปกว่าที่ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 กำหนดเอาไว้

หากสามารถกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ได้แล้ว ย่อมทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมไม่ว่าจะเป็นผู้ขอจัดการชุมนุม ผู้ร่วมชุมนุม ทราบว่าการกระทำใดที่จะเป็นการประพฤติผิดวินัยและจะได้ไม่กระทำการนั้น และทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาลงโทษเฉพาะผู้ที่ทำผิดวินัยตามหลักเกณฑ์ที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น

3.2 ปัญหาเรื่องลักษณะการลงโทษนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาเมื่อเกิดกรณีตามข้อ 3.1

ผู้ศึกษาเห็นควรเสนอแนะให้กำหนดอย่างชัดเจนว่าการกระทำใดที่เป็นการผิดวินัยแล้ว การลงโทษย่อมสามารถกระทำได้สมเหตุสมผลมากขึ้น อีกทั้งจะลดการเกิดอคติต่อการชุมนุมในสถานศึกษาที่จากเดิมเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควรให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ ดังนั้นในระยะเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาควรกำหนดให้ชัดเจนว่าหากกระทำผิดระเบียบ ข้อบังคับในเรื่องการชุมนุมในสถานศึกษาแล้วจะมีบทลงโทษอย่างไร โดยเรียงจากเบาไปหนัก และควรพิจารณาวัตถุประสงค์ในการลงโทษนักเรียน นักศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียน นักศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดเช่น มีการกำหนดบทลงโทษไว้ 4 ระดับ คือ (1) ว่ากล่าวตักเตือน (2) ทำทัณฑ์บน (3) ตัดคะแนนความประพฤติ (4) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยในการกำหนดความหนักเบาของบทลงโทษต้องมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา อาทิ พฤติกรรมความร้ายแรงของผู้ฝ่าฝืนวินัย ระดับอายุ และต้องพิจารณาโดยตั้งอยู่บนเงื่อนไขที่ว่าต้องการจะแก่นิสัยและความประพฤติที่ดีของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บรรเจิด สิงคะเนติ. **หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2547.
- อุดม รัฐอมฤต, นพนิติ สุริยะ และบรรเจิด สิงคะเนติ. **การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.** กรุงเทพมหานคร: หจก. นานาสั่งพิมพ์, 2544.
- พัชร นิยมศิลป์. “การจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบในประเทศไทย.” วารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 39, 1 (มีนาคม 2564): 38 – 39.
- มาตาลักษณ์ เสรมะกุล. **งานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก.** คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2562.
- พชรพร พงษ์อำภา. “อำนาจของครูในการลงโทษนักเรียนและการใช้กำลังทางกายภาพในสถานศึกษา.” **วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.**